

INSTANTANIN

Al-Makha, el port del cafè

Text i fotografia: **Joan Manresa**
joan.manresa@telefonica.net

Baixàvem de les muntanyes plenes de marjades, allà on la boira hi apareixia fins a fer desaparèixer les cases de sis pisos fetes de pedra viva. El conductor venia amb el seu germà, perquè n'aprenués. Així que a vegades es posava al volant i no feia cap gràcia, ja que "l'instructor" l'estava corregint tot el temps. Mentrestant s'havia passat de la fresca de les altures a la calor que ens anunciava la proximitat de la Mar Roja. Tot era diferent. El Iemen té aquestes coses: muntanyes verdíssimes i desert, oasis ran de mar i llocs inhòspits. Ells dos no comprenien perquè volia anar a Al-Makha, si allà -deien- no hi ha res. Per contra jo pensava que, almenys, hi havia d'haver les restes d'Al-Makha, abans esplendorós port des d'on en sortia el cafè.

Haviem arribat a les aigües de la Mar Roja. Prop hi havia un port de

Originari d'Etiòpia, el cafè
va arribar al Iemen vers el 1430.
Aviat es va popularitzar tant,
que aquell port n'era
el principal punt de sortida

pescadors, però ells havien decidit que era millor visitar una zona turística situada ran de la platja. De turistes, no n'hi havia ni un. Uns quants empleats es preparaven per començar el ritual de cada dia: mastegar fulles de qat fins que una galta està a punt de rebentar. Hi havia la possibilitat de posar-se d'acord amb un pescador per, amb la seva barca, fer-se mar endins. No era gaire atractiu. L'aigua de la mar en moviment no hi tenia un blau immaculat. Passejar per damunt la platja, amb l'aigua que et banyava els peus, feia una certa gràcia. Especialment perquè estava lluny de casa, allò era la Mar Roja, a l'altra banda de l'aigua hi havia Eritrea... Coses del viatge.

Havia fet un tracte amb el conduc-

tor: havíem quedat que no consumiria qat quan conduïa. Però en tenia ganes, i moltes. El vaig advertir que es podria acabar el viatge allà mateix, si en mastegava. Rodàvem per un camí de pols, paral·lel a la carretera, però que anava molt més a prop de l'aigua. No hi havia gens de moviment. Ni vehicles ni gent a peu, fins que, a la vora del camí hi aparegueren quatre joves que ens indicaven que paréssim. Aquells al·lots grans guardaven unes quantes cabs, i tenien set. Almenys aquesta fou l'explicació que donaren. Potser esperaven una altra cosa? Mai no ho sabré. Els donarem una bona part de l'aigua que teníem i quedaren conformes. Finalment, arribarem al port d'Al-Makha. Hi havia una mesquita blanquíssima. Però a mesura que ens apropàvem a l'aigua tot estava més desolat. Es veien cases que mostraven ben clar que havien conegut temps d'esplendor. Originari d'Etiòpia, el cafè va arribar al Iemen vers el 1430. Aviat es va popularitzar tant, que aquell port n'era el principal punt de sortida. Tot ha passat. Només uns cans poc amicals trescaven per l'arena i el vent, que ho dominava tot, entrava i sortia de les cases buides sense portes.

L'ENVIRNM

Text: **Sebastià Bennasar**
ballaruga@hotmail.com

Pont de dues direccions?

Si els ciutadans de Portugal necessiten una dosi d'autoestima, tal volta serveixi veure que els ciutadans de l'altre costat de la frontera tampoc no estan tan bé com es pensen. No sé si era aquesta la intenció de Minotauro -suposo que no-, però la veritat és que per donar ànims als portuguesos la cosa no està malament. Minotauro és la nova col·lecció que les Edicoes 70 ha llançat al mercat. La novetat és que està destinada a promoure únicament la literatura de ficció espanyola entre els portuguesos. La presentació en societat va ser el passat dijous 8 d'octubre, en un lloc tan poc propici a la literatura com és El Corte Inglés, on una sorollosa caixa registradora s'encarregà de recordar a tothom que els llibres també s'han de vendre i que això és un negoci. Per si algú no se n'havia adonat encara. La col·lecció és dirigida per Antonio Sáez Delgado, un professor extremeny que té la sort d'exercir de professor de literatura espanyola (i ibèriques) a Évora, una ciutat que és Patrimoni de la Humanitat i una de les meves preferides de Portugal.

Però tornem al principi, a això de donar ànims als portuguesos. Els tres primers llibres que s'hi han publicat són *Contra-natura* de l'Álvaro Pombo; *Bingo*, d'aquesta gran dama de la literatura hispànica que és Esther Tusquets; i *Crematorio*, de Rafael Chirbes. El panorama sobre Espanya que s'ofereix al lector portuguès és francament sensacional: per un costat, les múltiples aventures homosexuals dels protagonistes de Pombo; d'altre, la vida semigeriàtrica abonada a la ludopatia de la Tusquets; i en tercer lloc, la sensacional crònica de la devastació i de la corrupció immobiliària que és el llibre de Chirbes. Amb tres exemples com aquests, els portuguesos poden començar a pensar que en aquest costat de la ratlla tampoc no s'està tan malament. Això sí, quan es mira la qualitat dels llibres es veu que la feina de Sáez Delgado és excel·lent, perquè la nòmina d'aquests primers autors és de primer ordre i perquè aquesta col·lecció sembla que té una cosa fonamental en el món editorial: un cap pensant que la dissenyi.

Sigui com sigui, els portuguesos podran gaudir de la millor literatura espanyola en la seva llengua, a raó de 12 títols per any. I jo em pregunto: per què no tenim una recepció de la literatura portuguesa semblant? Hi haurà cap editorial que s'atreveixi a fer el mateix en català o en castellà? Senyors editors, ja teniu el quant sobre la taula.

Vista del port d'Al-Makha a la mar Roja (Iemen).

STNF

cultural@diaridebalears.com

PRESIDENT EDITOR: Pere A. Serra **DIRECTOR:** Miquel Serra **CONSELL DE DIRECCIÓ:** Miquel Alenyà, Llorenç Capellà, Miquel Ferrà i Martorell, Guillem Frontera, Llorenç Valverde **DIRECCIÓ I COORDINACIÓ DE L'ESPIRA:** Josep M. Lauradó **HAN COL·LABORAT EN AQUEST NÚMERO:** Pere A. Pons, Melcior Comes, Salvador Iborra, Pau Waelder, Jaume Salvà i Lara, Gabriel Bibiloni, Xavier Solà, Javier Matesanz, Pere Ferrando, Joan Manresa, Sebastià Bennasar **Diari de Balears. Passeig Mallorca, 9A. 07011. Palma 971788322** cultural@diaridebalears.com

Amb la col·laboració de:

Consell de Mallorca
Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS